

The Absorbent Mind จิตซึมซับ

Maria Montessori :“The Child constructs a man adapted to his time , place and culture. ”

มาเรีย มอนเตสซอรี กล่าวว่า “เด็กสร้างคนโดยปรับตัวเข้ากับสมัย สถานที่และวัฒนธรรม”

1. Definition :คำจำกัดความ

จิตซึมซับ คืออะไร จิตซึมซับเป็นจิตที่มีคุณสมบัติพิเศษ ของเด็กวัยแรกเกิด - 6 ปี จิตซึมซับเปิดโอกาสให้เด็กซึมซับวัฒนธรรมทั้งหมดขึ้นมา เป็นตัวช่วยให้เด็กพัฒนาสร้างตนเองให้เป็นเด็กที่มีความเฉพาะ จิตซึมซับเป็นตัวช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของเด็กได้ จิตซึมซับช่วยเด็กในการพัฒนาทางกายภาพ ด้านจิตวิทยา สติปัญญา และสังคมให้กับเด็ก

2. The Process of Adaptation: กระบวนการในการปรับตัว

การปรับตัวเป็นความจำเป็นในการพัฒนาของมนุษย์ การปรับตัวเปิดปฏิสัมพันธ์ให้มนุษย์เข้าสังคมได้ การปรับตัวเป็นพื้นฐานสำหรับมนุษย์ให้มั่นคง ปลอดภัย มีความแตกต่างกับการปรับตัวระหว่างมนุษย์กับสัตว์

● Animals : biological adaptationสัตว์ – การปรับตัวเชิงชีววิทยา

การปรับตัวของสัตว์ เรียกว่า การปรับตัวเชิงชีววิทยา ในระยะเวลาล้านปี สัตว์ได้ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของตนเอง แต่ละชนิดมีอินทรีย์ที่ปรับตัวให้เข้ากับบางอย่าง เป็นตัวช่วยให้สิ่งมีชีวิตปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ สัตว์เหล่านั้นจำกัอยู่ในสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น ไม่สามารถอยู่สภาพแวดล้อมอื่นได้ กายภาพของสัตว์เหมาะสมกับที่ที่อาศัยอยู่ และสิ่งแวดล้อมของมัน เช่น อูฐ ที่อยู่ในทะเลทรายที่ร้อนมาก มันมีชีวิตอยู่ได้อย่างไร? มันพัฒนาร่างกายให้อยู่รอดในทะเลทรายอย่างมีความสุข สะสมน้ำในร่างกายของมันได้ เท้ามีลักษณะเฉพาะที่ไม่ทำให้จมลงในทราย ลิ่นหยากกินพืชที่มีหนามได้ มีขนตาที่ยาวป้องกันไม่ให้ทรายเข้าตา เห็นหรือยังว่าสิ่งมีชีวิตพัฒนาร่างกายให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ เราจะไม่บอกให้อูฐไปอยู่ในที่ที่หนาว จะได้มีความสุข เราจะไม่บอกอย่างนั้นตัวตุ่น มันใช้ชีวิตอยู่ใต้ดินได้ มันพัฒนาร่างกายให้เหมาะสมกับชีวิตใต้ดิน มันไม่มีตา เพราะอยู่ใต้ดิน ไม่ต้องใช้การมองเห็น เท้าของมันมีขนาดใหญ่เพื่อไว้สำหรับขุด มันมีอินทรีย์กำหนดไว้ในร่างกายของมัน มันปฏิบัติตามกฎในการหาคู่ การดูแลลูกๆของมัน ดังนั้นเราเป็นมนุษย์จึงต้องช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม เพราะหากมีการเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติ สัตว์จะปรับตัวไม่ทัน ปัญหาโลกร้อน ทำให้สัตว์สูญพันธุ์ เพราะมันปรับตัวไม่ทัน เรียกว่า การปรับตัวเชิงชีววิทยา สัตว์ชนิดเดียวกันจะมีความเหมือนกัน การที่สัตว์มีความเหมือนกัน ก็เป็นระบบระเบียบทางธรรมชาติ

● Humans : cultural adaptationมนุษย์ – การปรับตัวทางวัฒนธรรม

การปรับตัวในมนุษย์ มนุษย์มีการปรับตัวทางวัฒนธรรม ไม่ใช่ทางชีววิทยา การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมเป็นพัฒนาการเด็กที่อาศัยอยู่กับวัฒนธรรมแบบใด อากาศแบบใด วิถีชีวิตแบบใด เด็กจะเรียนรู้ชีวิตแบบนั้น ไม่ใช่จำกัดไว้ในอินทรีย์ เด็กปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมในช่วง 6 ปีแรก

เมื่ออายุได้ 6 ปี เด็กเป็นคนของสังคมนั้นแล้ว เด็กไม่ได้เกิดมาและรู้ถึงวัฒนธรรมของตนเอง แต่เด็กประกอบสร้างตนเองให้กับวัฒนธรรมที่อาศัยอยู่ นี่คือเหตุผลว่า ทำไม ถ้าเราไปเอาเด็กแรกเกิดที่เกิดในป่า มาอาศัยอยู่ในกรุงเทพ เด็กจะปรับตัวมีชีวิตแบบคนไทย ที่มีวัฒนธรรมใหม่นี้ได้ เด็กไม่ได้เกิดมาพร้อมกับภาษา อาหารเฉพาะแบบในทันที ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่เรียนรู้ในเด็ก 6 ปีนั้นเป็นเหตุผลว่ามนุษย์อยู่ได้ทุกที่บนโลกใบนี้ เด็กมีการปรับตัวเข้ากับอาหาร ชีวิตในรูปแบบใดเด็กก็ปรับตัวได้ เด็กจะประกอบสร้างความเป็นมนุษย์ที่อยู่ในวัฒนธรรมนั้นได้ ต้องได้รับประสบการณ์ตรง มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมนั้น เด็กอยู่ในสังคม เด็กจะปรับตัวได้ 2 ลักษณะ คือ ทางสติปัญญา เด็กสร้างภาพประทับที่เกิดจากประสบการณ์ตรง เด็กปรับตัวให้เป็นมนุษย์ในแบบที่เป็น เรียกว่า becoming ในเวลาเดียวกันเด็กก็จะปรับตัวเข้ากับสังคม การเข้าสังคม กลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เรียกว่า belonging การปรับตัวเข้ากับสังคมที่ดีในเชิงบวก เด็กรับวัฒนธรรมโดยไม่เลือก เด็กยอมรับ ปรับตัวอย่างที่เป็น ด้วยความสุข ซึ่งต่างมากกับผู้ใหญ่

ที่ต้องย้ายสังคมเมื่อเป็นผู้ใหญ่ อพยพเพื่อหาชีวิตที่ดีขึ้น มันยากที่จะปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ ถึงแม้เราจะย้ายที่อยู่ เราจะรู้ว่าเราจะมีชีวิตที่ดีขึ้น อาหารได้ง่ายขึ้น หรือไม่มีไม่มีสงคราม มีอิสรภาพมากขึ้น มีความสุขมากขึ้น การปรับตัวของผู้ใหญ่ยากเสมอ ไม่เหมือนกับเด็ก เด็กต่างออกไป เด็กโอบรับสิ่งแวดล้อมเข้ามา ปรับตัวเข้ากับความยากจนอย่างมีความสุข

3. The Absorbent Mind จิตซึมซับ

- characteristics ลักษณะ

ลักษณะนิสัย สติปัญญาไม่ได้ถูกถ่ายทอดมาให้เรา หน้าที่ของจิตซึมซับคือการรับเข้ามา ซึมซับเข้ามา จิตซึมซับ คิดถึงกระบวนการทางสติปัญญา แต่มันไม่ได้จำกัดแค่สติปัญญาเท่านั้น สำหรับผู้ใหญ่อาจจะใช้แค่สติปัญญา แต่เด็กเล็กผ่านภาพประทับใจทุกมิติ สติปัญญา จิตวิทยา และกายภาพ เด็กเคลื่อนเหมือนกับคนๆนั้นเคลื่อนที่ เด็กปรับตัวเข้ากับมิติวัฒนธรรม ซึมซับภาษา ชอบอาหารในวัฒนธรรมนั้น คนในวัฒนธรรมชอบกินอะไร เด็กก็ชอบแบบนั้น ดังนั้นคนที่ย้ายบ้านจะคิดถึงอาหารของตัวเอง ปฏิบัติตามสังคมตัวเอง เด็กซึมซับทั้งหมด ซึมซับว่า อะไรทำให้เราหัวเราะ อะไรทำให้ร้องไห้ เต้นรำยังงี้ ร้องเพลงยังงี้ ทุกมิติทางวัฒนธรรมประกอบขึ้นมาในตัวเด็ก ดร. มาเรีย ใช้คำว่า การเกิดใหม่ โดยใช้มิติทางสังคมในการสร้างตนเอง Horme คือพลังชีวิตในตัวเด็ก ขึ้นอยู่กับการถูกได้รับความรัก การดูแล เด็กที่ถูกทอดทิ้งหลายครั้ง จะพัฒนาพลัง Horme ไม่สมบูรณ์ จิตซึมซับของเด็กพัฒนาไม่เต็มที่ บางครั้งมีเด็กอาศัยที่โรงพยาบาล โรงพยาบาลมอบการดูแลทางกายภาพที่ดี แต่นั่นไม่เพียงพอ เด็กต้องได้รับความใส่ใจ จึงต้องมีคนคอยเข้ามาช่วยอุ้มเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กมีพลัง Horme ขึ้น มันมีพลังโดยตรง Horme ทำให้จิตซึมซับทำงาน

จิตซึมซับมีธรรมชาติที่สร้างสรรค์ เด็กสร้างมนุษย์ที่เข้าจะเป็น เด็กไม่ได้เกิดมาครบทุกอย่าง ต้องสร้างสิ่งที่เป็นด้วยตนเอง ซึ่งนั่นเป็นงานของเด็ก จิตซึมซับเป็นตัวช่วยกระบวนการสร้างของเด็ก

ลักษณะอีกอย่างของจิตซึมซับ มันไม่จำเป็นต้องรู้ตัว ซึ่งหมายความว่า เด็กไม่สามารถตัดสินใจได้ว่า จะไม่ซึมซับหรือไม่ซึมซับวัฒนธรรมใด การหายใจ การเต้นของหัวใจ การกระพริบตา เป็นสากลที่เกิดกับเด็กทุกคนบนโลกใบนี้ ดร. มาเรีย สนใจในพัฒนาการของมนุษย์ มนุษย์ทุกเชื้อชาติ ทุกยุค ทุกสมัย

เมื่อแรกเกิด เด็กทุกคนมีความเท่าเทียมกัน เป็นจุดเริ่มต้นใหม่ของมนุษยชาติ จิตซึมซับมีอยู่ในเด็กทุกคน จะสมัยนี้หรือยุคก่อนก็ตาม ลักษณะเฉพาะของจิตซึมซับ คือ มันเป็นเส้นตรง เป็นไดนามิกซ์ ภาษาอังกฤษเรียกว่า ไดนาไมซ์ ไดนาไมซ์ เป็นตัวแทนของพลังที่ยิ่งใหญ่ เด็กต้องเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงกับสิ่งแวดล้อม มีประสบการณ์กับวัฒนธรรมนั้นๆ จิตซึมซับทำงานก็ต่อเมื่อเด็กได้ทำงาน เด็กจะต้องได้ยิน ได้ฟัง มีสมาธิจดจ่อ ยิ่งเด็กได้เคลื่อนที่ เคลื่อนไหวมากเท่าไร เด็กก็จะมีจิตซึมซับมากเท่านั้น เด็กจะต้องมีส่วนในการลงมือทำด้วย ไม่ใช่แค่รับอย่างเดียว จิตซึมซับไม่สามารถเลือกได้ หมายความว่าอย่างไร? หมายความว่า ชีวิตมีทั้งดีและไม่ดี เด็กจะบอกว่าฉันอยากจะซึมซับแต่ส่วนที่ดีๆ ซึมซับส่วนที่งดงามแทนสิ่งที่น่าเกลียด เด็กซึมซับทุกอย่างเหมือนวิถีชีวิต แบบเดียวที่ซึมซับได้ ต้องปรับตัวให้ได้ ที่ผู้ปกครองต้องรู้คือ จิตซึมซับไม่มีขอบเขตจำกัด เด็กซึมซับวัฒนธรรมทุกแบบ จากแบบเรียบง่ายไปสู่แบบที่ซับซ้อน เด็กที่อยู่ในวัฒนธรรมที่มี 3 ภาษา เด็กก็จะได้ทั้ง 3 ภาษา เด็กมีศักยภาพทั้งหมดเข้ามาสร้างตนเอง เด็กซึมซับแบบไร้ขีดจำกัด

- analogy การเปรียบเทียบ

ดร. มาเรีย เปรียบเทียบการทำงานของจิตซึมซับ ทำงานเหมือนกล้องถ่ายภาพ ผู้ใหญ่ทำงาน เหมือนนักวาดภาพ เวลาเราเป็นศิลปิน เราก็จะเลือกสิ่งที่เราต้องการ บางตำแหน่งเราอาจจะไต่ลงรายละเอียด ขึ้นอยู่กับว่าเราชอบอะไรไม่ชอบอะไร แต่จิตซึมซับของเด็กทำงานเหมือนกล้องถ่ายรูป เด็กซึมซับทุกอย่างที่เขามีประสบการณ์ตรง เด็กซึมซับภาพประสบการณ์ตรงผ่านภาพประทับใจเท่านั้น จิตซึมซับทำงาน 2 ชั้น แต่ละชั้นมีความแตกต่างกัน

4. The Two Stages of the the Absorbent Mind จิตซึมซับ 2 ระดับ

Stage 1 : The Unconscious Absorbent Mind ระดับ 1 – จิตซึมซับไร้สำนึก

แรกเกิด – 3 ปี เป็นขั้นของการซึมซับแบบไม่รู้ตัว จิตไร้สำนึก เด็กไม่รู้ตัวในสิ่งที่ตนเองทำ ไม่รู้ตัวในขั้นจิตซึมซับ ไม่รู้ตัวในสิ่งที่ตนเองเรียนรู้ เด็กทำสิ่งต่างๆมากมายตามแรงขับที่กระตุ้นเร้าเขา ไม่มีความทรงจำที่รู้ตัว ประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้รับจะเป็นภาพประทับ ถูกซึมซับแบบไม่รู้ตัว ความทรงจำจิตไร้สำนึกเรียกว่า Mneme ซึ่งเป็นภาษากรีก ความทรงจำไม่ลบและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เราต้องมีความรู้ตัวอยู่เสมอ ในช่วงที่เด็กอายุแรกเกิด – 3 ปีต้องระมัดระวัง เพราะเราจะไปแก้ไขความทรงจำไม่ได้ เด็กย้อนไปแก้ไขไม่ได้ เด็กซึมซับจิตไร้สำนึกผ่านประสาทรับรู้ รับเอาภาพประทับมาก่อนเป็นสติปัญญาของเด็ก ลักษณะนิสัยของเด็ก เราต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ ต้องให้เด็กมีภาพประทับที่ดีที่สุด เป็นความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ เช่น เลี้ยงกันต่อหน้าเด็ก เราจะคิดว่าเด็กไม่เข้าใจ แต่เด็กซึมซับประสบการณ์เข้ามาในจิตใจอย่างไม่รู้ตัว ประสบการณ์แรก คือการได้เห็น ได้ฟัง เมื่อเด็กทารกนั่งได้เขาก็จะมองเห็นได้ชัดขึ้น เมื่อเด็กหยิบจับสิ่งของได้ ก็จะเข้ามาอยู่ในประสาทสัมผัส ผ่านประสาทสัมผัสที่มีพลังมาก เด็กเอาวัตถุใส่ปาก เด็กจะรับรู้ถึงพื้นผิวของวัตถุ ยิ่งเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสรภาพในการเคลื่อนที่ เด็กก็จะมีภาพประทับไว้ใน Mneme นักวิทยาศาสตร์ก็ได้ยอมรับในสิ่งที่ดร.มาเรียได้บอกไว้เมื่อร้อยปีที่แล้ว การส่งต่อข้อมูลมีการส่งต่อข้อมูลโดยใช้คลื่นไฟฟ้าจนเกิดเป็นภาพประทับ เรียกสิ่งที่ส่งต่อภาพประทับว่า engams สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในสมองของเด็ก ผู้ใหญ่ต้องดูแลว่าเด็กต้องได้รับอะไรเข้าไปในภาพประทับ เด็กทารกมีความละเอียดอ่อน ไวต่ออารมณ์ รับรู้ความรู้สึกและอารมณ์ของเราเข้าไป ฉะนั้นเป็นความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ที่เด็กทารกจะรับภาพประทับแบบไหนเข้าไป ภาพประทับจะเก็บอยู่ในจิตไร้สำนึก และขับเคลื่อนไปตลอดชีวิต ผู้ใหญ่จำเป็นต้องตระหนักจิตซึมซับของเด็ก ต้องเตรียมสิ่งแวดล้อมด้วยความรัก ความถนุถนอม ดูแล จะทำให้ไปกระตุ้นพลัง Home ให้พัฒนาต่อไป

ให้ประสบการณ์ชีวิตประจำวันให้กับเด็ก มอบประสบการณ์ภาพประทับเชิงบวก ให้กับเด็ก ครอบครัวและผู้ใหญ่รอบตัว เด็กต้องมีความสุขกับชีวิต ธรรมชาติ มีการเต้นรำ เป็นความรุ่มรวยที่เด็กต้องซึมซับ เรารู้ว่าเด็กซึมซับ สังเกตจากประสาทรับรู้ แต่ไม่กระตุ้นประสาทรับรู้มากไป ต้องกระตุ้นแบบอ่อนโยน อีกหนึ่งอย่างคือการได้ยินภาษา ภาษาในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่ภาษาที่ครูสอนในห้องเรียน ทุกคำที่เด็กได้ยิน ถูกเก็บไว้ใน Mneme ถ้าเราให้ภาษาที่แท้จริง เด็กก็จะซึมซับ เราต้องช่วยให้เด็กทำงานให้สำเร็จ เช่น ถ้าเด็กจะหัดนั่ง อาจจะใช้หมอนไว้ที่หลังของเด็ก หากเด็กกำลังคลานก็ต้องหาพื้นที่ปลอดภัยให้เด็กได้คลาน ต้องเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เด็กพึ่งพาตนเองได้ เด็กเรียนรู้ผ่านการทำซ้ำ เด็กจะฝึกเดินไม่ได้ หากพ่อแม่อุ้มตลอดเวลา เด็กทุกคนบนโลกใบนี้ต้องผ่านการหัดเดินเป็นเวลา 1 ปี เพราะฉะนั้น ต้องให้อิสรภาพในการเคลื่อนไหว ความปลอดภัย การสนับสนุนการเคลื่อนไหวแบบพึ่งพาตนเอง อาจจะเป็นเรื่องยากที่เด็กจะพึ่งพาตนเอง เพราะผู้ปกครองชอบที่จะให้เด็กพึ่งพิงเรา พึ่งพาเรา ที่เป็นแบบนี้เพราะผู้ใหญ่ชอบที่จะให้คนทำอะไรให้เรา โดยที่เราไม่ต้องทำอะไรด้วยตนเอง ชอบให้มีคนมาทำอะไรให้ แต่เด็กเป็นสิ่งมีชีวิตที่ต่างออกไป เด็กเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ การทำด้วยตนเองทั้งนั้น เด็กที่อายุ แรกเกิด – 3 ปีนั้น เราต้องเชื่อว่าเขาพึ่งพาตนเองได้ แต่เราจะต้องช่วยให้เขาทำบางอย่างด้วยตนเอง เช่น ลูกเดินได้เราก็ยังให้เขานั่งรถเข็น เอาหลังคามปิด ไม่ให้เห็นสิ่งต่างๆ ถ้าเราไปเดินเล่น ให้เด็กเดินโดยการจับรถเข็น เดินตามจังหวะของตนเอง เด็กจะได้หยุดมองธรรมชาติต่างๆที่เขาอยากมอง มองดอกไม้ เด็กเดินได้แค่ 2 – 3 ก้าว เราก็ต้องเดินกับลูกไปด้วย ถ้าลูกเดินเหนื่อยแล้วเราค่อยให้เขานั่งรถเข็น ในห้องเรียนอนุบาลมีเด็กบางคนเข้ามานั่งเฉยๆในห้อง แล้วไม่ยอมทำอะไรเลย แสดงว่าเด็กคนนั้นไม่ได้รับการสนับสนุนให้ทำอะไรด้วยตนเอง มีคนรับใช้เยอะ ไม่สามารถทำอะไรด้วยตนเองได้ ย่า ยายชอบที่จะทำทุกอย่างให้กับหลาน อยากป้อนข้าวให้กับหลาน เพราะย่า ยายคิดว่า นั่นเป็นการมอบความรัก ต้องเข้าใจว่า นั่นเป็นงานที่เด็กกำลังสร้างด้วยตนเอง เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงเท่านั้น

Stage 2 : The Conscious Absorbent Mindระดับ 2 – จิตซึมซับระดับจิตสำนึก

อายุ 3 -6 ปี เด็กวัยนี้จะรู้สำนึก รู้ตัวเอง เด็กค้นพบตัวเอง พบคำว่า “ฉัน” เขารู้ว่าเขาเป็นมนุษย์ที่แยกออกมา มีจิตใจ มีเจตจำนงของตนเอง เริ่มที่อายุ 2 ขวบครึ่ง เด็กเริ่มที่จะพูดว่า ไม่ แสดงว่าเขาารู้ตัวว่าเขาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แล้ว มันเป็นเรื่องที่งดงาม ควรมีการเฉลิมฉลองที่เด็กรู้ตัวสำนึกของตนเอง ถ้าครอบครัวมาตรงนี้ เด็กก็จะวิ่งไปอีกทางหนึ่ง เมื่อมาถึงจุดจุดนี้ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือก แทนการสั่งที่ตามใจ คำถาม เช่น เมื่อถึงเวลาที่จะให้เด็กนอน คุณแม่ควรใช้คำถามว่า จะให้แม่อ่านหนังสือเล่มไหนให้ฟังก่อนนอนดี หรือ หนูจะใช้หมี่ตัวไหนไปนอนด้วยดี จิตของเด็กพัฒนา รู้ตัว รู้สำนึก ประสบการณ์ตรงในช่วง แรกเกิด – 3 ปี จะถูกดึงเข้ามาในความทรงจำไร้สำนึก

5. The Absorbent Mind affects two different developments :จิตซึมซับที่เป็นผลต่อพัฒนาสองด้าน

เมื่อเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่จะต้องเอาจิตไร้สำนึกมาอยู่เหนือจิตสำนึก เด็กทุกคนมีความต้องการที่เหมือนกัน ธรรมชาติในการใช้ชีวิต จะได้ปฏิบัติตามจิตไร้สำนึก เมื่อเด็กเข้ามาในบ้านเด็ก เด็กมีสิทธิ ช่วงจิตไร้สำนึกเด็กจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าเลือกสิ่งต่างๆได้ เช่น เด็กเห็นสีแดง เขาก็อยากที่จะจับวัตถุสีแดงนั้น เด็กเห็นสีน้ำเงินเขาก็จะไปหาสีน้ำเงิน เด็ก 3 – 6 ปีเป็นช่วงที่เด็กตื่นตัวแล้ว เลือกอะไรแบบรู้สำนึก รู้ตัว ทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง เลือกแบบมีจิตสำนึก ต้องเลือกผ่านความรู้ ไม่ใช่เลือกอะไรก็ได้ เพราะการเรียนรู้มอนเทซอริจะต้องมีการนำเสนอบทเรียนอย่างถูกวิธี เมื่อเด็กได้รับการนำเสนอบทเรียน เด็กจะมีอิสรภาพในการทำงาน การเลือกงานต้องใช้ความรู้ ยิ่งครูนำเสนอบทเรียนมาก เด็กก็จะมีทางเลือกมากขึ้นเท่านั้น จิตไร้สำนึกทำงานต่างออกไปเมื่อเด็กมีอายุ 3 – 6 ปี เด็กอายุแรกเกิด – 3 ปีใช้ภาพประทับผ่านการรับรู้ เหมือนเด็กเป็นนักสังเกตการใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมนั้น แต่เด็กอายุ 3 – 6 ปี จิตไร้สำนึกทำงานผ่านการใช้มือ เด็กจะต้องลงมือทำ สำรวจค้นคว้าสิ่งต่างๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ของตนเอง เด็กแรกเกิด – 3 ปี ใช้มือตอบสนองต่อสิ่งที่กระตุ้นเร้า เด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นคนที่ทำงานที่รู้ตัว รู้สำนึก จิตสำนึกไม่มีขอบเขตจำกัด เรามอบทุกหมวดงานให้กับเด็ก มีอุปกรณ์ที่สร้างความประณีต อุปกรณ์ขยายคำศัพท์ ภาษา อุปกรณ์ที่เข้าใจในคณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ดนตรี ศิลปะ ที่สำคัญคือ ศึกษาระบบชาติ เด็กไม่ได้เรียนรู้ผ่านการฟัง แต่ผ่านการปฏิบัติ จิตสำนึกของเด็กอายุ 3 – 6 ปี เรียนรู้ผ่านการใช้มือจับอุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรม เราไม่สอนองค์ความรู้ เราให้อุปกรณ์กับเด็ก มือของเด็กจะจับอุปกรณ์แล้วสร้างเป็นสติปัญญา เด็กวัยนี้มีแรงขับที่พึ่งพาตนเองได้ เมื่อเด็กมีโอกาสเลือกก็จะพัฒนาเจตจำนงของเขา ใจสิ่งต่างๆด้วยความถูกต้อง เมื่อเด็กจับต้องจะนำไปสู่ความเข้าใจ จะเกิดสิ่งที่เรียกว่า อ้อ! เข้าใจแล้ว จิตสำนึกของเด็กแรกเกิด – 6 ปี มีการพัฒนาเป็นเส้นขนาน 2 เส้น เส้นที่ 1. เป็นกระบวนการสร้างตนเองกลายเป็นคนที่มีลักษณะเฉพาะ มีความคิดเฉพาะ มีศักยภาพภายในตัวของตัวเอง มีนิสัยเฉพาะบุคคล มีภาพความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิต ภาพของตัวเอง พัฒนาการเหล่านี้พัฒนามาเป็นสิ่งที่เขาเป็น 2. พัฒนาการที่เด็กคู่ขนานกันเรียกว่า พัฒนาการทางสังคม เด็กเรียนภาษาในวัฒนธรรม พฤติกรรมของคนในสังคม วิถีชีวิตของคนในสังคม เมื่อเด็กอายุได้ 6 ปี เด็กจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น พัฒนาการที่ 1. เรียกว่า becoming 2. เรียกว่า belonging ทั้งสองสิ่งนี้เกิดขึ้นขนานกัน

6. The Role of the Adult บทบาทของผู้ใหญ่

บทบาทของผู้ใหญ่คืออะไร ครูหรือผู้ปกครองที่ดูแลเด็กต่ำกว่า 6 ปี เราควรได้รายได้มากกว่าอาจารย์มหาวิทยาลัย เราสามารถดูแลให้เด็กมีประสบการณ์จิตซึมซับอย่างเต็มที่ เราต้องเป็นต้นแบบให้แก่เด็ก จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยเด็กแรกเกิดที่เริ่มใช้มือได้ ขยับตัวได้ เดินได้ เราก็ต้องทำสิ่งแวดล้อมที่ใช้มือได้ ให้เด็กลงมือทำ มีส่วนร่วม ไม่ใช่เอาเด็กไปวางไว้หน้าทีวี ความรับผิดชอบคือ ภาษาที่เราใช้ เด็กทารกชอบเสียงแม่ที่พูดคุยกับเขา แต่ผู้ใหญ่ต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องกับเด็ก ภาษาที่ใช้ในสังคมของเขา ภาษาที่เขาสร้างขึ้นเอง คือภาษาที่ผู้ใหญ่ให้กับเขา ผู้ใหญ่ต้องรู้ถึงแนวโน้มความเป็นมนุษย์ให้เด็กสำรวจค้นคว้า ผ่านประสาทรับรู้ ผ่านกิจกรรม เด็กจะเกิดความคุ้นเคย ระเบียบวินัย ความสม่ำเสมอ ให้อิสรภาพกับเด็กในช่วงการเจริญเติบโต ค้นคว้า เคลื่อนที่ พุด การพึ่งพาตนเอง ในขณะที่เดียวกันต้องมีขอบเขตที่ชัดเจน วิธีการแสดงให้เด็กรู้ถึงขอบเขต คือ ทำให้ถูกต้อง

ดร. มาเรีย ได้กล่าวไว้ว่า สอนผ่านการสอน ไม่ใช่สอนผ่านการแก้ไข ครูจะต้องเป็นผู้สารถีให้ดู เมื่อเรานำเสนอให้ดู เด็กจะตั้งใจรับฟัง เด็กไม่ได้เกิดมาพร้อมกับความรู้ ว่าต้องทำอะไรถูกต้องทุกอย่าง เด็กที่อยากจะหยิบของของเด็กอีกคน ครูต้องนำเสนอ บทเรียนในการขอ

ทั้งระบบระเบียบ ความสม่ำเสมอ อิศรภาพ ประกอบรวมในพัฒนาการเด็ก นอกเหนือจากนั้นต้องให้ความรัก การดูแล โดยไม่ขัดขวางการพึ่งพาตนเองของเด็ก ทุกอย่างที่เด็กทำได้ด้วยตนเองจะเพิ่มทักษะความรู้ งานที่เด็กทำได้ด้วยตนเองจะสร้าง ภาพลักษณ์ทางบวกให้กับตัวเอง ให้เด็กมีความมั่นใจในตนเองว่า เขาสามารถทำได้ เป็นทัศนคติที่ดีที่จะเรียนรู้ไปแบบนี้ตลอดชีวิต

นอกจากความรับผิดชอบของครู ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ให้บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น รัฐบาล เรียนรู้เกี่ยวกับจิตซึมซับและพัฒนาการเด็ก